

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน

Graduate Diploma Program in Public Law

2. ชื่อประกาศนียบัตรบัณฑิต

ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน

ป. บัณฑิต (กฎหมายมหาชน)

Graduate Diploma in Public Law

Grad. Dip. in Public Law

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4.1 หลักการและเหตุผล

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันนอกจากการขยายตัวทางด้านกฎหมายมหาชนจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางแล้ว บทบาทของนักกฎหมายมหาชนยังได้รับการยอมรับอย่างสูงในสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเมืองและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังจะเห็นได้จากกรณีที่รัฐได้ออกกฎหมายใหม่ๆ มาเพื่อบังคับใช้เป็นจำนวนมาก เช่น กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งถือเป็นกฎหมายทั่วไปที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการในการวินิจฉัยสั่งการของฝ่ายปกครอง กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นกฎหมายมหาชนที่ออกมาเพื่อกำหนดแนวทางที่ชัดเจนของการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

ในส่วนของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ได้มีบทบัญญัติให้จัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา นอกเหนือไปจากการที่มีข้อกำหนดให้จัดตั้งศาลปกครองภายในเวลาสองปีนับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ อันจะต้องอาศัยนักกฎหมายที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมายมหาชนอย่างถ่องแท้เป็นจำนวนมากเพื่อตอบสนองภารกิจดังกล่าวนี้

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในแง่ของการศึกษาอบรมตามหลักสูตรการศึกษาซึ่งคณะนิติศาสตร์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน แม้สัดส่วนของการศึกษาวิชากฎหมายมหาชนในหลักสูตรชั้นปริญญาตรีจะได้รับการผลักดันให้มีการขยายเพิ่มหน่วยกิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และซึ่งมากกว่าที่มีในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาอื่นที่มีการสอนวิชากฎหมายแล้วก็ตาม แต่ก็หาเป็นการเพียงพอที่จะฝึกฝนให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นนิติศาสตรบัณฑิตมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมหาชนไม่ นอกจากนี้ในส่วนของการศึกษาตามหลักสูตรชั้นปริญญาโทสาขากฎหมายมหาชนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้นแล้ว ก็มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

มุ่งเน้นหนักไปในทางทฤษฎีให้ผู้ศึกษามีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง สามารถทำกรวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนากฎหมายหรือกำหนดนิตินโยบายสำหรับอนาคตได้ อีกทั้งจะต้องใช้เวลาถึงสามปีเป็นอย่างน้อยในการศึกษา

ดังนั้น เพื่อสนองต่อความจำเป็นเร่งด่วนในการผลิตนักกฎหมายที่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมหาชน เพื่อออกไปเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาที่เทียบพร้อมไปด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมายมหาชน ทั้งมีศักยภาพอยู่ในระดับที่ไม่อาจปฏิเสธภาระหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในเรื่องกฎหมายมหาชนได้ จึงได้ดำริที่จะให้มีการดำเนินงานโครงการประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชนขึ้น

4.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ และฝึกฝนการใช้กฎหมายมหาชน
2. เพื่อผลิตนักกฎหมายมหาชนในระดับประกาศนียบัตรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีทักษะในการปรับใช้กฎหมาย สามารถนำความรู้ในทางทฤษฎีไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
3. สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่ๆ เกี่ยวกับกฎหมายมหาชนทั้งในและต่างประเทศ
4. เพื่อยกระดับคุณภาพนักกฎหมายให้สามารถสนองนโยบายและแผนพัฒนาประเทศในด้านการปฏิรูปการเมืองและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

5. กำหนดการเปิดสอน

ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นไป

6. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าศึกษา

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ
2. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พ.ศ. 2529
3. ผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะนิติศาสตร์กำหนด

7. วิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ใช้วิธีการสอบข้อเขียน และสอบสัมภาษณ์ตามประกาศของมหาวิทยาลัย

8. ระบบการศึกษา

ลักษณะของโครงการเป็นการศึกษาภาคค่ำตามระบบทวิภาค หลักสูตรของโครงการนี้มีได้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับปริญญาโท หากแต่เป็นโครงการที่มีลักษณะเฉพาะที่สมบูรณ์ในตัวเอง การศึกษาตามโครงการนี้จะเน้นให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ทั้งทางด้านกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่เป็นอยู่โดยจะศึกษาทั้งทางด้านทฤษฎีควบคู่กับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละเรื่องในทางปฏิบัติ ลักษณะการสอนจะเป็นในรูปของการบรรยายควบคู่กับการสัมมนา เน้นปัญหาในทางปฏิบัติ อันจะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการนี้สามารถเข้าใจในตัวกฎหมายมหาชน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติได้ด้วย

อนึ่ง โครงการนี้เป็นโครงการศึกษาภาคค่ำ ช่วงเวลาของการศึกษาจะเริ่มตั้งแต่เวลา 17.30 – 19.30 น. (สำหรับวิชา 2 หน่วยกิต) และเวลา 17.30 – 20.30 น. (สำหรับวิชา 3 หน่วยกิต) ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาในห้องเรียนทั้งหมด จึงมีสิทธิสอบได้

9. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน 6 ภาคการศึกษาปกติ

10. การลงทะเบียนเรียน

ภาคการศึกษาที่หนึ่งลงทะเบียนเรียน	12	หน่วยกิต
ภาคการศึกษาที่สองลงทะเบียนเรียน	<u>13</u>	หน่วยกิต
รวม	<u>25</u>	หน่วยกิต

11. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

11.1 การวัดผล

11.1.1 การวัดผลแบ่งเป็น 6 ระดับ คือ

ระดับ A A- B+ B C F

11.1.2 การนับหน่วยกิตที่ได้ จะนับเฉพาะลักษณะวิชาที่ได้ค่าระดับไม่ต่ำกว่า B

11.2 การสำเร็จการศึกษา

สอบผ่านทุกลักษณะวิชาตามหลักสูตรและได้ค่าระดับทุกลักษณะวิชาไม่ต่ำกว่า B

12. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิต เฉลี่ยประมาณคนละ 37,600 บาท

13. หลักสูตรการศึกษา

13.1 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร

ภาคการศึกษาที่หนึ่ง	12	หน่วยกิต
ภาคการศึกษาที่สอง	<u>13</u>	หน่วยกิต
รวม	<u>25</u>	หน่วยกิต

13.2 รายวิชา

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ)
น.560	ปรัชญาและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน	2 (2-0)
LA.560	Philosophy and Basic Concepts of Public Law	
น.561	สิทธิเสรีภาพ	2 (2-0)
LA.561	Fundamental Rights and Liberties	
น.562	สถาบันทางการเมืองและองค์กรตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ	3 (3-0)
LA.562	Political Institutions and Organ Inspecting the Exercise of State Power	
น.563	การจัดระเบียบราชการบริหาร	2 (2-0)
LA.563	Administrative Organization	
น.564	การคลังสาธารณะและวิธีการงบประมาณของไทย	3 (3-0)
LA.564	Public Finances and Budgetary Procedure in Thailand	
น.565	การกระทำทางปกครองและความรับผิดของฝ่ายปกครอง	3 (3-0)
LA.565	Administrative Actions and Administration's Liabilities	
น.566	การควบคุมฝ่ายปกครอง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง	3 (3-0)
LA.566	Legal Control of Administration, Administrative Courts and Administrative Court Procedure	
น.567	กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ	2 (2-0)
LA.567	Public Economic Law	
น.568	หลักการพื้นฐานและปัญหาในกฎหมายระหว่างประเทศ	2 (2-0)
LA.568	Fundamental Principles and Problems in International Law	
น.569	สัมมนากฎหมายมหาชน	3 (3-0)
LA.569	Seminar on Public Law	

แผนการศึกษา

ภาคการศึกษาที่ 1

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ)
น.560	ปรัชญาและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน	2 (2-0)
น.561	สิทธิเสรีภาพ	2 (2-0)
น.562	สถาบันทางการเมืองและองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	3 (3-0)
น.563	การจัดระเบียบราชการบริหาร	2 (2-0)
น.564	การคลังสาธารณะและวิธีการงบประมาณของไทย	3 (3-0)
	รวม	<u>12</u> หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ)
น.565	การกระทำทางปกครองและความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง	3 (3-0)
น.566	การควบคุมฝ่ายปกครอง ศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง	3 (3-0)
น.567	กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ	2 (2-0)
น.568	หลักการพื้นฐานและปัญหาในกฎหมายระหว่างประเทศ	2 (2-0)
น.569	สัมมนากฎหมายมหาชน	3 (3-0)
	รวม	<u>13</u> หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

- น560 ปรัชญาและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน 2 หน่วยกิต
LA560 Philosophy and Basic Concepts of Public Law
ศึกษาปรัชญา หลักการพื้นฐานและวิวัฒนาการของกฎหมายมหาชน ข้อความคิดสำคัญ และสถาบันต่างๆ ในกฎหมายมหาชน นิติวิธีของกฎหมายมหาชน แนวความคิดต่าง ๆ ในการจัดโครงสร้างองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐรวมตลอดถึงสาขาต่าง ๆ ของกฎหมายมหาชน
- น561 สิทธิเสรีภาพ 2 หน่วยกิต
LA561 Fundamental Rights and Liberties
ศึกษาข้อความคิดว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การจำแนกประเภทสิทธิเสรีภาพ การให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้แก่ราษฎร รวมตลอดถึงปัญหาในเรื่องเนื้อหา ขอบเขตการจำกัดและการประกันสิทธิเสรีภาพเฉพาะเรื่อง เช่น สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น
- น562 สถาบันทางการเมืองและองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ 3 หน่วยกิต
LA562 Political Institutions and Organ Inspecting the Exercise of State Power
ศึกษาการนำเอาหลักการแบ่งแยกอำนาจไปปรับใช้ในการสถาปนาสถาบันทางการเมืองต่างๆ ภารกิจของสถาบันทางการเมืองของรัฐ กระบวนการในการถ่วงและดุลอำนาจระหว่างสถาบันทางการเมืองต่างๆ รูปแบบต่างๆ ของการจัดโครงสร้างองค์กรที่ปฏิบัติภารกิจหลักทางด้านบริหาร หลักเกณฑ์การทำงานขององค์กรรัฐสภา กระบวนการนิติบัญญัติ พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ข้อความคิดว่าด้วยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา ศึกษาหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญและการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยศาลรัฐธรรมนูญ ศึกษาอำนาจหน้าที่และวิธีพิจารณา ตลอดจนผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
- น563 การจัดระเบียบราชการบริหาร 2 หน่วยกิต
LA563 Administrative Organization
ศึกษาข้อความคิดว่าด้วยนิติบุคคลในระบบกฎหมายมหาชน แนวความคิดในการจัดระเบียบราชการบริหาร ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย หลักเกณฑ์การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่และภารกิจของกิจการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น รูปแบบการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ความสัมพันธ์ในทางกฎหมายระหว่างผู้มีอำนาจกำกับดูแลและองค์กรที่ปฏิบัติภารกิจส่วนท้องถิ่น ลักษณะทางกฎหมาย ภารกิจ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์กรซึ่งจัดทำบริการสาธารณะประเภทอื่น เช่น องค์กรมหาชน และรัฐวิสาหกิจ
- น564 การคลังสาธารณะและวิธีการงบประมาณของไทย 3 หน่วยกิต
LA564 Public Finances and Budgetary Procedure in Thailand
ศึกษาทฤษฎีการคลังสาธารณะ ประเภทต่างๆ ของรายได้สาธารณะ แนวคิดและหลักปฏิบัติในการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน การแบ่งประเภทของการใช้จ่าย หนี้สาธารณะและการบริหารหนี้สาธารณะ ศึกษาทฤษฎีงบประมาณและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ

กระบวนการงบประมาณของไทย ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายสารบัญญัติของไทยในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

น565 การกระทำทางปกครองและความรับผิดของฝ่ายปกครอง 3 หน่วยกิต

LA565 Administrative Actions and Administration's Liabilities

ศึกษาหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ความหมาย ลักษณะ รูปแบบการกระทำต่างๆ ขององค์กรฝ่ายปกครอง ศึกษาองค์ประกอบและเงื่อนไขแห่งความสมบูรณ์ของคำสั่งทางปกครอง การเกิดผลและการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครอง การเพิกถอนและการยกเลิกคำสั่งทางปกครอง การขอให้พิจารณาใหม่ การบังคับทางปกครอง ดุลพินิจและหลักทั่วไปว่าด้วยการใช้ดุลพินิจ สัญญาทางปกครอง ปฏิบัติการทางปกครอง ตลอดจนความรับผิดของฝ่ายปกครองโดยศึกษากฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติของไทยในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

น566 การควบคุมฝ่ายปกครอง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง 3 หน่วยกิต

LA566 Legal Control of Administration, Administrative Courts and Administrative Court Procedure

ศึกษารูปแบบและวิธีการควบคุมฝ่ายปกครอง ทั้งการควบคุมโดยองค์กรภายในฝ่ายปกครองเอง และการควบคุมโดยองค์กรภายนอกฝ่ายปกครอง ศึกษาความหมาย ความเป็นมา และอำนาจหน้าที่ตลอดจนโครงสร้างของศาลปกครองไทย ศึกษาวิธีพิจารณาคดีปกครองและหลักการอันเป็นรากฐานของวิธีพิจารณาคดีปกครอง เงื่อนไขการฟ้องคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา ระบบการพิจารณาพิพากษาแบบสองชั้น คำพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา การอุทธรณ์คำพิพากษา ตลอดจนความสัมพันธ์และการแบ่งแยกเขตอำนาจของศาลปกครองออกจากองค์กรตุลาการอื่น

น567 กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ 2 หน่วยกิต

LA567 Public Economic Law

ศึกษาวิวัฒนาการของแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทและภาระหน้าที่ของรัฐ บทบาทและภารกิจหน้าที่ของรัฐในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน รูปแบบและกลไกทางกฎหมายที่รัฐใช้ในการดำเนินบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม รูปแบบต่างๆ ของการให้เอกชนเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่แต่ดั้งเดิม

น568 หลักการพื้นฐานและปัญหาในกฎหมายระหว่างประเทศ 2 หน่วยกิต

LA568 Fundamental Principles and Problems in International Law

ศึกษาถึงสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนเขตอำนาจของรัฐและองค์การระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ ผลทางกฎหมายของสนธิสัญญาและของข้อมติในองค์การระหว่างประเทศที่มีต่อระบบกฎหมายภายใน หน้าที่และบทบาทของฝ่ายปกครองในการดำเนินการและบังคับการให้เป็นไปตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการใช้กฎหมายระหว่างประเทศในประเทศไทย ปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจรัฐ ตลอดจนพันธกรณีของไทยที่มีต่อองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)

น569 สัมมนากฎหมายมหาชน

3 หน่วยกิต

LA569 Seminar on Public Law

ศึกษาประเด็นต่างๆ ที่เป็นปัญหากฎหมายมหาชนในประเทศไทย โดยนำปัญหานั้นมาเป็นหัวข้อสัมมนาเพื่อศึกษาวิเคราะห์ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อหาทางเลือกต่าง ๆ ในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ ให้สอดคล้องกับทฤษฎี